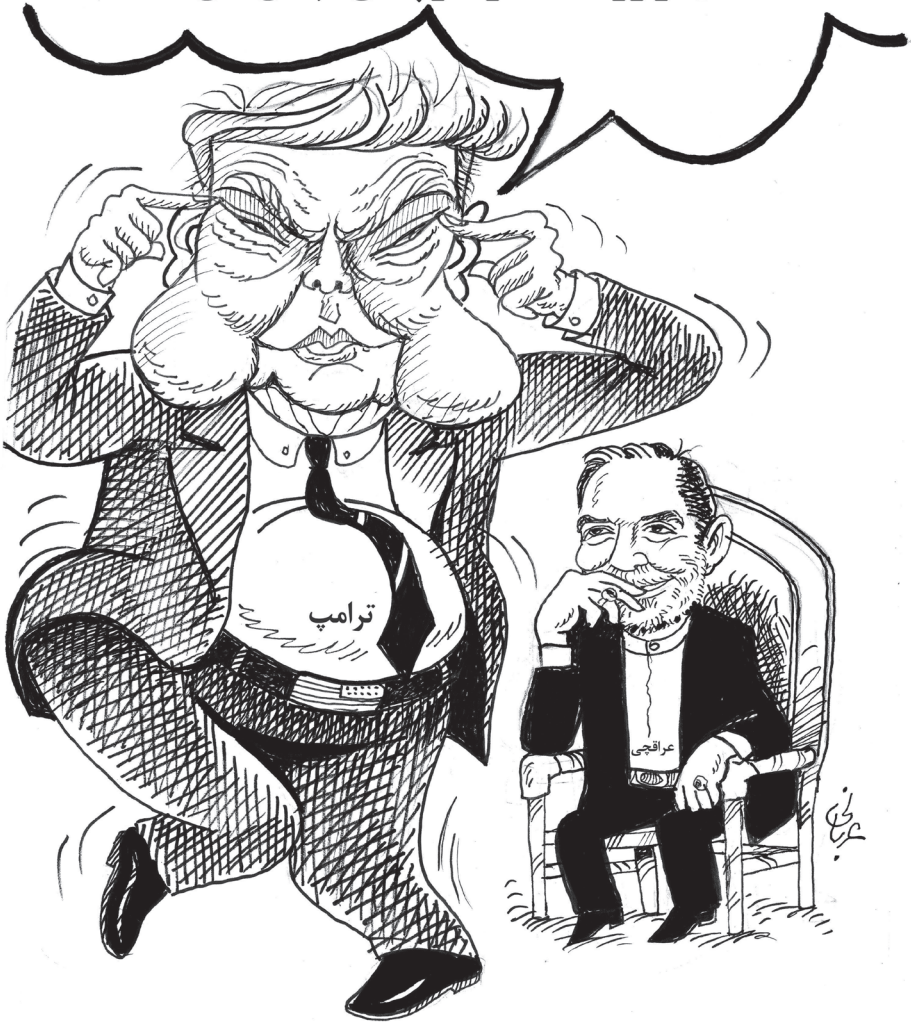

هفته گذشته عباس عراقچی برای تبادل نظر سیاسی به چین سفر کرده بود

چینی‌ام، چینی‌ام، لای لای... دستمال تو رو میخک و دار چینی‌ام لای لای.....

یکشنبه ۷ اردیبهشت ۱۴۰۴
سال چهارم • شماره ۷۷۰
www.hammihanonline.ir

می‌کند، چرا که تجربیات مذاکراتی ثبت و ضبط می‌شود. این تجربیات چیست که در حال حاضر استفاده می‌شود؟ از پایان دولت نهم که مذاکرات در مسقط توسط آقای حاجی معاون وزارت خارجه وقت با ویلیام برنز معاون وقت وزیر خارجه آمریکا و رئیس سال‌های بعد سازمان سیا انجام شد، به تبادل نامه اوپاما با مقام رهبری رسید که شامل پذیرفتن غنی‌سازی ایران بود و بعد در دولت روحانی ادامه پیدا کرد و در یک روند حدود دو سال و نیم به توافق هسته‌ای رسید. حاصل آن روند پیچیده و نفسگیر نیز به یک توافقی رسید که ۱۹۶ صفحه، پنج فصل و ۲۵ صفحه مقدمه دارد. برای برجام زحمت‌های حقوقی، سیاسی، فنی و امنیتی زیادی کشیده شد. بنابراین، تجربیات مذاکرات پیشین بسیار در حال حاضر به کار می‌آید.»

▼ طولانی شدن مذاکرات به نفع اسرائیل است

سیدهادی برهانی، استاد دانشکده مطالعات جهان دانشگاه تهران نیز به خبرنگار «هم‌میهن» گفت: «آنچه از سوی وزیر امور خارجه مطرح شد نشان می‌دهد که فضا جدی تر شده و دو طرف به جزئیات ورود کردند. مذاکراتی که شنبه این هفته در مسقط انجام شد، حدود ۶ ساعت طول کشید که بیشتر از مذاکرات دور اول مسقط و گفت‌وگوهای هفته گذشته در رم بود. کار بین ایران و آمریکا جدی‌تر از قبل شده و مشخص شدن جلسه بعدی مذاکرات چه در عمان باشد یا در کشوری اروپایی، آن‌طور که منابع آمریکایی مطرح کردند، نشان‌دهنده پیشرفت گفت‌وگوهاست. به نظر می‌رسد در دو دور قبلی مذاکرات، تبادل نظرهای اولیه انجام شد و این بار کار به مذاکرات کارشناسی رسید. همان‌طور که آقای عراقچی هم مطرح کرد، احتمالاً در دور بعدی گفت‌وگوها کارشناسان یا کارشناسان سازمان انرژی اتمی نیز حضور پیدا کنند.»

او درباره سرعت پیشرفت مذاکرات در عین برگزاری گفت‌وگوها به صورت غیرمستقیم، اظهار داشت: «آنچه به عنوان پیشرفت سریع گفت‌وگوها مطرح می‌شود، می‌تواند چند دلیل داشته باشد. اگر بخواهیم از زاویه آمریکایی‌ها ببینیم، دونالد ترامپ رئیس‌جمهور ایالات متحده یکسری پروژه خارجی برای خود تعریف کرده که به‌رغم گذشت حدود ۱۰۰ روز از آغاز دولتش توفیقی در آن‌ها پیدا نکرده است. ظاهراً اقبال و محبوبیتش در بخشی از افکار عمومی آمریکا مقداری نزول پیدا کرده و علاقه دارد که در حوزه سیاست خارجی یا به طور کلی برای دولتش دستاوردی داشته باشد. ظاهراً آمریکایی‌ها فهمیده‌اند که کسب موفقیت در موضوع ایران، راحت‌تر از دست گرفتن پروژه‌هایی مانند تعرفه‌ها، بحث غزه، جنگ اوکراین، موضوع گرینلند و کاناداست. فهمیده‌اند که ایران به دنبال تعامل و حل مشکل است بنابراین می‌توان به یک توافق دست یافت. همان پیروزی‌ای که ترامپ به دنبال آن است.»

این استاد مطالعات اسرائیل تاکید کرد: «اگر بخواهیم از زاویه طرف ایرانی نگاه کنیم، بالاخره طرف ایرانی هم به فرصت‌هایی که از دست داده و امروز در حسرت آن هاست نگاه می‌کند. در ایران هم این برداشت و تحلیل وجود دارد که این فرصت گذراست و باید از آن استفاده کرد، چرا که ممکن است این فرصت نیز از دست برود. علاوه بر اینکه معتمد آمریکایی‌ها و ایرانی‌ها می‌دانند که عده‌ای دشمن این توافق هستند که ویژه‌ترین آن‌ها اسرائیل است. اسرائیل درصدد خرابکاری است. اگر به اسرائیل فرصت بدهند و این مذاکرات بخواند خیلی طول بکشد، فرصت برای خرابکاری اسرائیل فراهم می‌شود. به همین دلیل معتمد دو طرف به این نتیجه رسیده‌اند که اگر زودتر این پرونده را ببندند، امکان خرابکاری طرف اسرائیلی کم‌تر می‌شود.»

از مناطق دوتنسک، خرسون، لوهانسک و زاپوریژیا را رد کرد. ایالات متحده این درخواست را غیرمنطقی و غیرممکن برای اجرای آن خواند و به‌کی‌یف اطمینان داد که از آن حمایت نخواهد کرد.»

▼ سطح حضور ایران

سیدعباس صالحی، وزیر فرهنگ و ارشاد دولت پزشکیان به نمایندگی از جمهوری اسلامی ایران در این مراسم شرکت کرد. حضوری که مورد انتقاد برخی از فعالان سیاسی قرار گرفت. آخرین باری که یک‌پاپ به عنوان بالاترین مقام مذهبی کاتولیک‌ها درگذشت، فوت پاپ ژان پل دوم بود که فروردین ۱۳۸۴ رخ داد و سیدمحمد خاتمی به عنوان رئیس‌جمهور ایران در مراسم وداع و تشییع او شرکت کرد. پس از درگذشت پاپ فرانسیس، این توقع مطرح شده بود که مسعود پزشکیان به عنوان رئیس‌جمهور در این مراسم شرکت کند. محمدعلی ابطحی، فعال سیاسی اصلاح‌طلب پس از اعلام درگذشت پاپ در کانال تلگرامی خود نوشت: «آقای پزشکیان عزیز، در رفتن به تشییع پاپ فرانسیس تردید نکنید. ایران کشور دینی است و برای بزرگترین رهبر دینی دنیا باید شرکت کند تا گفت‌وگوی ادیان مفهوم حقیقی پیدا نماید. روزی اینجا خاستگاه گفت‌وگوی ادیان بوده است. آقای خاتمی هم در تشییع پاپ سابق شرکت کرد.» اما در نهایت وزیر ارشاد به این مراسم رفت. قرار گرفتن سیدعباس صالحی به عنوان نماینده جمهوری اسلامی جلوتر از جو بایدن و عقب‌تر از دونالد ترامپ در یک قاب، مورد توجه رسانه‌ها و کاربران شبکه‌های اجتماعی قرار گرفت.

عمان، «ثمربخش» بود. پیشرفت‌هایی برای دست‌یابی به توافق هسته‌ای حاصل شد و باید اقدامات زیادی انجام شود. با طرف ایرانی توافق کردیم که دور آتی مذاکرات در اروپا برگزار شود.»

آکسیوس پیش از این نیز نوشته بود که توافق ایران و آمریکا برای ادامه مذاکرات، نشانه پیشرفت روند مذاکرات است. این رسانه در گزارشی نوشت: «مذاکرات روز شنبه در مسقط نخستین باری بود که دو طرف وارد جزئیات فنی برای یک توافق هسته‌ای شدند؛ به‌ویژه در رابطه با محدودیت‌هایی که آمریکا می‌خواهد بر برنامه هسته‌ای ایران اعمال کند و تحریم‌هایی که تهران خواهد برچیده شدن‌شان است.» خبرنگاری رویترز نیز به نقل از یک مقام ارشد در دولت ترامپ نوشت که سومین دور از مذاکرات ایران و آمریکا مثبت و سازنده بود. دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا نیز با مداد شنبه و ساعاتی پیش از آغاز سومین دور از مذاکرات در حالی که برای شرکت در مراسم خاکسپاری پاپ فرانسیس عازم رم بود، در جمع خبرنگاران گفت: «مذاکرات به خوبی پیش می‌رود و خواهیم دید چه پیش می‌آید. ما روی مسائل زیادی کار می‌کنیم که اصلاً نباید به وجود می‌آمدند. این مسائل باید در زمان ریاست‌جمهوری جو بایدن حل می‌شدند اما او نتوانست این کار را انجام دهد.»

▼ دو طرف از خط قرمزها عبور نکردند

حسن بهشتی‌پور، تحلیلگر ارشد سیاست خارجی در تحلیل سومین دور از مذاکرات ایران و آمریکا به هم‌میهن گفت: «با توجه به شواهد و قرائن می‌توان حدس زد دو طرف راجع به مسائلی به توافق رسیدند که کار به مذاکرات فنی رسید. مذاکرات فنی برای پیدا کردن راهکارهاست. این روند نشان می‌دهد که طرفین در تلاش هستند به یک دستورکار و چارچوب مذاکراتی برسند و این دستورکار که شاید بتوانیم آن را توافق موقت بنامیم، از نظر ایران هنوز به دست نیامده است. به همین دلیل هنوز مشغول کار هستند. آن طرف از وزارت خزانه‌داری در هیئت کارشناسی حضور داشتند و در تیم ایران هم کارشناس اقتصادی حاضر بوده است. این مذاکرات جنبه اقتصادی، سیاسی، امنیتی، حقوقی و فنی به معنی تخصصی هسته‌ای و موضوع غنی‌سازی دارد. هر قدر حضور کارشناسان خبره در مذاکرات موثرتر باشد، کمک بیشتری به این روند می‌شود. به‌خصوص اینکه مذاکرات غیرمستقیم است و باید موارد به صورت مکتوب از طریق واسطه عمانی به طرف آمریکایی داده شود. سیکل دشواری است که در هر صورت فعلاً انجام می‌شود.»

او در پاسخ به این سوال که آیا ادامه پیدا کردن مذاکرات به معنی عدم طرح خط قرمزهای ایران در موضوعات موسیقی و منطقه‌ایست، اظهار داشت: «مطمئن باشید اگر آمریکایی‌ها می‌خواستند خط قرمزهای ایران را روی میز بگذارند، مذاکرات ادامه پیدا نمی‌کرد. منطق مذاکراتی به ما می‌گوید دو طرف خط قرمزهای یکدیگر را رعایت کردند. اگر نه کار به مذاکرات فنی نمی‌رسید.» این تحلیلگر ارشد سیاست خارجی در تحلیل سرعت پیشرفت مذاکرات که مورد توجه وزیر خارجه نیز قرار گرفت، گفت: «نگاه خوشبینانه این است که دو طرف سعی کردند برای رسیدن به توافق از خود انعطاف بیشتری نشان دهند. نگاه دیگر نیز این است که موضوعات قبلاً چکش کاری شده و در مذاکرات امروز با سرعت بیشتری پیش می‌روند. اما اصل بر این اراده‌ایست که در حال حاضر می‌بینیم. دو طرف می‌خواهند به توافق برسند و نمی‌خواهند مذاکره کنند برای اینکه مذاکره کرده باشند. ضمن اینکه آقای عراقچی بر این موضوع تاکید کرد که تجربیات مذاکرات پیشین بسیار به پیشرفت این مذاکرات کمک

عبور از خاتمی

درباره عکسی از رئیس‌جمهور ایران و رئیس‌جمهور آمریکا در یک قاب

امیر جدیدی

عکاس و روزنامه‌نگار

از صبح دست کم ده نفر عکس مثلث سیدعباس صالحی، ترامپ و بایدن را برابیم فرستاده‌اند. چند روز پیش هم یکی از رفقا عبور جورج بوش از جلوی سیدمحمد خاتمی که بیست سال پیش حمید فروتن عکاس وقت خبرگزاری ایسنا در مراسم تدفین پاپ گرفته بود را برابیم فرستاد و نوشت، برای عکس نوشت خوب است. همان روز به ذهنم رسید تیتیر بنزم «عبور از خاتمی» و بعد هم بنویسم انگار همه چیز از همان روزی شروع شد که عده‌ای تصمیم گرفتند از خاتمی عبور کنند. ماجرا به سال‌های پایانی دهه ۷۰ و اوایل ۸۰ بر می‌گردد؛ زمانی که محمد خاتمی با شعار اصلاحات و گفت‌وگوی تمدن‌ها رئیس‌جمهور ایران شد. در حقیقت این انتخاب در کمال ناباوری اتفاق افتاد. اما از آنجایی که خاتمی با حمایت گسترده جوانان، روشنفکران، و اصلاح‌طلبان بر سر کار آمد، مردم انتظار داشتند اصلاحات سریع و جدی در سیاست، آزادی‌های مدنی، و تعامل با جهان اتفاق بیفتد. در عمل اما این‌طور نشد و بخش بزرگ، قدرتمند و در حقیقت هسته سخت نظام جلوی اصلاحات سریع قد علم کرد. مجلس ششم هم به‌رغم تلاش و تحصن و اعتصاب نتوانست تغییرات بنیادی ایجاد کند.

از آن طرف ترورهای زنجیره‌ای، توقیف گسترده مطبوعات، و فشارهای شدید بر فعالان سیاسی اتفاق افتاد. رفته رفته، گروه‌هایی از جوانان، روشنفکران و حتی بعضی نیروهای سیاسی اصلاح‌طلب احساس ناامیدی کردند و حرفشان این بود که خاتمی به قول‌هایی که داده عمل نکرده و توان ایستادگی در برابر فشارها را ندارد. به این ترتیب پروژه «عبور از خاتمی» کلید خورد. مردم دلزده از وعده و وعید هم عطای آزادی را به لقایش بخشیدند و ریاست‌جمهوری را دودستی تقدیم معجزه هزاره سوم کردند. روزها گذشت و سال ۱۳۸۸ فیل مردم خسته از فشار و ندانم‌کاری یاد هندوستان کرد. دوباره زمزمه حضور خاتمی بر سر زبان‌ها افتاد اما او خیلی زود پاپس کشید و از گردونه رقابت کنار رفت. خواندن این ستون اتفاقات سال ۸۸ را بهتر از من می‌داند. باری از آن روزها به بعد خاتمی چندباری در تلاش برای احیای موقعیت سیاسی و اجتماعی‌اش استیمن بالا زد. یکی دوباری هم موفق شد و «تکرار» کرد و مردم هم به تکرارش لیبیک گفتند. اما حقیقت این است که ماجرا از همان روزی شروع شد که عده‌ای عجول از خاتمی عبور کردند.

عکس: حمید فروتن

چرا پزشکیان نبود؟

هر چند غیررسمی و اتفاقی با سران آمریکا. در شرایطی که دونالد ترامپ برای دیدار با سران ایران اعلام آمادگی می‌کند، طرف ایرانی همچنان در دام‌های خودساخته اسیر است. همان دام‌هایی که خاتمی را واداشت از دیدار با بیل کلینتون بگریزد. همان دام‌هایی که با وجود همه تلاش سران فرانسه و انگلیس و آلمان، مانع از دیدار حسن روحانی با ترامپ شد. همان دام‌هایی که در جام و حتی مذاکرات اخیر بر سر هسته‌ای را در قابلی غیرمستقیم گرفتار کرده است. همان دام‌ها مسعود پزشکیان را نیز از حضور در خاکسپاری رهبری جهانی باز داشته است. مذاکره مفید و مهم و موثر است؛ اما نمی‌توان همچنان تابوهای فرصت‌سوز و بی‌حاصل را در اذهان زنده نگاه داشت و بی‌باز و صرفاً در صحنه عمل، گلی به پیش برداشت...»

محمد جواد روح، سردبیر روزنامه هم‌میهن در یادداشتی تلگرامی نوشت: «تصویر سیدعباس صالحی وزیر ارشاد دولت پزشکیان بین دو رئیس‌جمهور سابق و فعلی آمریکا در فضای مجازی دست‌به‌دست می‌شود. وزیر ارشاد به نمایندگی ایران در مراسم خاکسپاری پاپ فرانسیس حاضر شده بود. این تصویر اما با خود پرسشی صریح را دارد: چرا وزیر ارشاد؟ چرا رئیس‌جمهور نه؟ آیا سطح خاکسپاری پاپ در حد سفر مسعود پزشکیان نبود؟ آیا سر زدن به آکادمی فوتبال و همبازی شدن با کارگران مهم‌تر از حضور در این مراسم احترام‌آمیز جهانی بود؟ یا آنکه، مسئله هراس است؟ هراس از تابویی که گرچه در این ۱۰ سال بارها در میدان دیپلماسی و صحنه عمل شکسته؛ اما باز هم بر ذهن و ضمیر ما حاکم است. تابوی هم‌نشینی